

IN MEMORIAM

TAMĀRA PUŠKINA
(16.04.1945.-29.09.2020.)

Nedaudz priekšlaicīgi ir aprāvējis mūžs “Latvijas Vēstures Institūta Žurnāla” redkolēģijas loceklei, M. Lomonosova Maskavas Valsts universitātes Vēstures fakultātes Arheoloģijas katedras docentei, vēstures zinātņu kandidātei, arheoloģei Tamārai Puškinai. Šis gads nesaudzē daudzus...

T. Puškina 1970. gadā absolvēja M. Lomonosova Maskavas Valsts universitātes Vēstures fakultāti, 1974. gadā aizstāvēja vēstures zinātņu kandidāta disertāciju. Sava skolotāja - ievērojamā krievu arheologa, profesora Daniila Avdusina (1918-1994) iedvesmota, T. Puškina pievērsās slāvu-senkrievu arheoloģijai un kļuva par vienu no vadošajām pasauleslavenā Gņezdovas arheoloģiskā kompleksa pētniecēm. Kopš 1966. gada viņa strādāja Smoļenskas arheoloģiskajā ekspedīcijā, kuras ietvaros norisinājās kompleksa arheoloģiskā izpēte, bet no 1995. gada līdz pat savas dzīves pēdējai vasarai T. Puškina vadīja šo ekspedīciju.

Apjomīgie pētījumi parādīja, ka Gņezdovas apmetnes un daudzās uzkalniņu grupas atspoguļo neordināro etnisko un sociālo struktūru. Iegūtā materiāla sistematizācija un zinātniskā izpēte iezīmēja to problēmu loku, kas kļūva par T. Puškinas zinātnisko interešu sfēru. Senkrievu kultūras, pilsētu un valstiskuma veidošanās, Krievzemes un Skandināvijas kultūrvēsturiskie kontakti, kristianizācijas pirm-sākumi – tie ir jautājumi, kuru izpētē zinātniece devusi ļoti nozīmīgu un paliekošu ieguldījumu. T. Puškina ir 130 zinātnisko rakstu un trīs grāmatu autore. Viņa arī ir līdzautore mācību grāmatai arheoloģijā, vairāku rakstu krājumu redkolēģijas locekle (sk.: <https://istina.msu.ru/profile/tapushkina/>).

Pēc 10 darba gadiem Valsts vēstures muzejā T. Puškina pārgāja darbā M. Lomonosova Maskavas Valsts universitātes Vēstures fakultātes Arheoloģijas katedrā. Līdztekus arheoloģiskajiem izrakumiem turpmākie 40 gadi veltīti vēsturnieku un arheologu sagatavošanai, lasot lekciju kursus arheoloģijā, vadot bakalaura, maģistra un promocijas darbus, kā arī studentu arheoloģiskās prakses.

Cauri gadiem T. Puškina saglabāja siltas atmiņas par Rīgu un Latviju. Viņa dzimusi Maskavā, bet viņas biogrāfijā sava vieta ir arī Latvijai. Pagājušā gadsimta 50. gadu otrajā pusē viņas ģimene dzīvoja Rīgā, Tamāra mācījās 10. vidusskolā un pat bija iemācījusies runāt latviski. Savukārt 70. gadu sākumā T. Puškina piedalījās arheologa Jāņa Graudoņa vadītajos izrakumos Ērgļu Jaunākēnu kapulaukā. Viņa bija arī profesoram F. Balodim veltītās starptautiskās zinātniskās konferences “Francis Balodis. Arheoloģija un laiks. Profesoram F. Balodim – 125” viesis (2007. g.).

Tamāras Puškinas aiziešana ir liels zaudējums Krievijas arheoloģijas zinātnei. Arī “Latvijas Vēstures Institūta Žurnāla” redkolēģija zaudējusi erudītu cilvēku. Zinātnieces publikācijas vienmēr bijušas un turpmākajos gados būs nozīmīgas arī Latvijas arheologiem pētnieciskajā darbā. Atmiņas par viņu kā inteliģentu, vienkāršu un sirsnīgu, ar smalka humora devu apveltītu cilvēku vēl ilgi paliks Latvijas arheologu vidū.

Sit tibi terra levis!

Antonija Vilcāne